

PRAKTIJKEXAMEN DOEN OP EEN ANDERE SCHOOL

NOVEMBER 2024

Twee dagdelen per week volgen leerlingen van de Leo Kannerschool vso in Oegstgeest praktijklessen in het derde en vierde jaar in de nabij gelegen vmbo-school Yuverta. Dankzij samenwerking van de twee scholen kunnen deze vso-leerlingen een volwaardig vmbo basis- of kaderdiploma halen. Daphne de Moulin en Bas van den Berg stonden aan de wieg van deze ‘symbiose’ en vertellen over de ontwikkelingen en opbrengsten tot nu toe. De Moulin is adjunct-directeur van de Leo Kannerschool en Van den Berg is senior schoolleider van Yuverta vmbo.

Het begon een paar jaar geleden met de wens van het Leo Kanner-team om leerlingen de kans te geven een volwaardig vmbo-diploma te behalen. Omdat de school – zoals vrijwel alle vso-scholen – geen examenlicentie heeft, kunnen de leerlingen uitsluitend in de theoretische vakken staatsexamen doen. Ook als een leerling het vmbo-niveau aankan, is het daardoor niet mogelijk om een diploma te halen. Daarvoor moeten ze immers ook examen doen in de praktijkvakken. Om dat mogelijk te maken, zocht de school samenwerking met Yuverta vmbo, een kleine school die vmbo-basis en -kader aanbiedt voor het profiel groen, en – heel belangrijk – vlakbij de Leo Kannerschool ligt.

DOORTASTEND

De vraag om voor Leo Kanner-leerlingen het onderwijs en de examinering van de praktijkvakken te gaan verzorgen, viel bij Yuverta in vruchtbare aarde. “Het sloot perfect aan bij onze ambitie om inclusiever onderwijs te ontwikkelen”, vertelt Van den Berg. “Dus zijn we met elkaar om de tafel gaan zitten om te kijken hoe we dit het beste kunnen vormgeven.”

Ondanks het enthousiasme van beide partijen, verliep de vormgeving van het programma gedurende de eerste periode wat moeizaam. Al snel stuitten de partners op veel onduidelijkheid in de wet- en regelgeving. De Moulin: “Je zou verwachten dat alles omtrent deze vorm van symbiose zo te vinden is. We hebben stad en land afgebeld, maar niemand kon ons precies vertellen met welke regelgeving en kaders we te maken hebben. Je wilt het voor de leerlingen natuurlijk wel goed neerzetten en geen enkel risico nemen. Misschien is hierover inmiddels meer duidelijkheid, maar toen wij hier een paar jaar geleden mee begonnen, leek het alsof niemand z’n handen hieraan wilde branden.” “Gelukkig hebben we allebei onderzoekende en doortastende mensen in huis”, vult Van den Berg aan. “Die zeiden op gegeven moment: het programma staat, laten we gaan starten! In schooljaar 2023-2024 zijn we met de eerste zes derdejaars leerlingen gestart.”

Op maandag- en woensdagmiddag volgen leerlingen van de vso Leo Kannerschool praktijklessen bij Yuverta op basis- en kaderniveau in het derde- en vierde jaar. Ze zitten in een aparte groep en de lessen worden gegeven door docenten van Yuverta. Twee professionals van de Leo Kannerschool - een teamleider en een docent - ondersteunen de docenten van Yuverta en zo nodig leerlingen, en fungeren als aanspreekpunt voor de betrokkenen. De leerlingen volgen bij Yuverta vier groene profielvakken en vier (ook groene) keuzevakken. In het vierde leerjaar krijgen ze een examentraining voordat ze examen doen. In de theoretische vakken doen de leerlingen staatsexamen op de Leo Kannerschool. Dit schooljaar (2024-2025) halen de eerste Leo Kanner-leerlingen (hopelijk) hun diploma.

Deze onderwijsvorm past niet bij alle Leo Kanner-leerlingen, vertelt De Moulin. "Het belangrijkste is dat de leerling het leuk vindt om met dieren en groen te werken. Het onderwijs moet dus aansluiten bij de interesse van de leerling. Ook moeten ze enigszins bestand zijn tegen de druk van bijvoorbeeld toetsen en moeten ze kunnen functioneren in een drukkere school. Verder is het een voorwaarde dat deze leerlingen kunnen leren om zelfstandig te reizen, want doordat ze op de Yuverta-middagen later uit school komen dan bij ons, kunnen ze op die dagen niet met de taxi naar huis. Wie er uiteindelijk mee gaat doen met het programma, wordt in samenspraak met de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) beslist."

NATUURTALENTEN

De docenten die de praktijklessen aan de Leo Kanner-leerlingen geven, hebben hier zelf voor gekozen, vertelt Van den Berg. "Zij hebben zich van tevoren ingelezen en verdiept in deze groep, die toch een andere aanpak nodig heeft dan de reguliere vmbo-leerling. Zo is het belangrijk dat docenten zeer gestructureerd werken, veel tijd nemen voor bijvoorbeeld uitleg, en alles zo voorspelbaar mogelijk laten verlopen. Ik vind echt dat er natuurtalenten voor deze groep staan, want het gaat heel erg goed. Het mooie is dat hun enthousiasme aanstekelijk is, want inmiddels geven ook andere docenten aan dat ze het leuk zouden vinden om in deze groep les te geven."

Cruciaal is de rol van de twee Leo Kanner-professionals, die fungeren als coach en aanspreekpunt voor de docenten en als schakel tussen de scholen. Elke praktijkmiddag is één van hen aanwezig, in de klas of wat meer op afstand. "Zij ondersteunen leerlingen en docenten, maar spelen ook een belangrijke rol in de communicatie, iets dat ontzettend belangrijk is gebleken voor de samenwerking", zegt Van den Berg. "Dankzij goed overleg worden problemen voorkomen of snel opgelost. Toen bijvoorbeeld bleek dat het voor de Leo Kanner-leerlingen erg spannend was dat de pauze op onze school nog bezig is als zij komen, hebben we hiervoor in goed overleg meteen een oplossing gevonden. Afspraak is nu dat de Leo Kanner-leerlingen een paar

minuten later in de les komen; dan is onze pauze afgelopen en is het rustig in de school.”

“Dit voorbeeld geeft aan dat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen door te leren in de ‘zone van de naaste ontwikkeling’”, vult De Moulin aan. “De Leo Kanner-docent is hierin de ‘bekwame ander’, waardoor de leerlingen de nodige veiligheid en voorspelbaarheid ervaren.”

ZINVOLLE LEERSITUATIES

De betrokkenen zien al mooie opbrengsten. “Je ziet dat de leerlingen ontzettend trots zijn op wat ze doen”, vertelt De Moulin. “Het geeft hun zelfvertrouwen een boost. Ook zijn er leerlingen die bepaalde vaardigheden heel snel ontwikkelen. Zo zijn er een aantal die in no time hebben geleerd om zelfstandig te reizen. Maar ook leren ze omgaan met onverwachte gebeurtenissen, iets dat heel lastig is voor deze groep. Hoewel we allemaal proberen om zo voorspelbaar mogelijk te zijn, is het niet te voorkomen dat er bijvoorbeeld wel eens een les uitvalt. Daar moeten de leerlingen dan mee omgaan. Dat zijn zinvolle leersituaties voor deze leerlingen. Duidelijk is dat deze leerroute volledig aansluit bij ons schoolmotto: *Grow outside the box*. De leerlingen kunnen op deze wijze buiten het ‘hokje’ van autisme groeien”.

Er is dan ook geen enkele twijfel: de scholen zullen de samenwerking voortzetten. “Natuurlijk zullen we nog wel verbeteringen

kunnen doorvoeren, maar het staat als een huis en ik vind het een duurzaam concept”, zegt Van den Berg. “Wel is de betaalbaarheid een aandachtspunt. We zoeken naar mogelijkheden om de groepen wat groter te maken tot 10 a 12 leerlingen, bijvoorbeeld door ook leerlingen van een leerwerktraject met deze groep te laten meedraaien.”

MEER INFORMATIE

Daphne de Moulin

www.leokannerschool-vso.nl

Bas van den Berg

www.yuverta.nl/vmbo/scholen/vmbo-oegstgeest